

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВИНАРСТВА В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ КОРПОРАЦІЇ "ТВАРИНПРОМ"

С.А.Гнатюк, генеральний директор
Українська корпорація "Тваринпром"

Висвітлено сучасний стан, завдання та перспективи розвитку галузі вітчизняного свинарства в системі Української корпорації "Тваринпром".

Ключові слова: корпорація, свинина, комплекс, порода.

У розвитку свинарства нашої країни вирішальну роль відіграють спецгоспи і комплекси з виробництва свинини. До реформування аграрного сектора економіки в 1990 році на Україні функціонував 141 свинокомплекс. В них утримувалося 2,4 млн голів свиней, або в середньому по 17 тис. голів на 1 підприємство. На комплексах вироблялося 220 тис. тонн свинини в живій вазі, або по 1,5 тис. тонн в середньому на одне підприємство.

Управління комплексами здійснювало державне Виробниче об'єднання по виробництву м'яса на промисловій основі "Тваринпром". В 1996 році воно було реформоване в нині діючу Українську корпорацію "Тваринпром".

Крім свинокомплексів майже в кожному районі були створені спецгоспи з виробництва свинини. Це прискорило темпи розвитку галузі. Річний обсяг виробництва свинини в сільгоспідприємствах України в 1985-1990 роках 900 тис. т в рік.

Завдяки стабільній роботі промислового свинарства ритмічно працювали комбікормова та м'ясопереробна промисловість, населення безперебійно забезпечувалося свіжими м'ясопродуктами.

За роки реформування державних і кооперативних сільгоспідприємств встановилася тенденція до спаду виробництва тваринницької продукції, особливо свинини, зниження рівня рентабельності, а згодом – глибокої кризи, банкрут-

ства, реструктуризації і повного припинення роботи переважної більшості ферм і комплексів. За ними послідував занепад комбікормових заводів і м'ясокомбінатів.

Такі негативні явища пояснюються науково не обґрунтованим механізмом реформування агропромислового сектора економіки. В цей час ціни на живих свиней понад 10 років поспіль були непаритетними за цінами на енергоносії, фуражне зерно, комбікорми та промислові товари, що використовуються в галузі. В цей скрутний період виробники свинини не отримували державної підтримки із бюджету. Вона була впроваджена лише в другій половині 2003 року. Необхідно відмітити, що з цього періоду призупинено спад чисельності поголів'я свиней у великотоварних виробників, підприємства почали відроджувати галузь. В авангарді цієї роботи були господарства корпорації, які зберегли в робочому стані комплекси і ферми з виробництва свинини.

Щоб запрацювали комплекси на повну потужність, в 2003 році розпочали проведення реконструкції їх, заміну в них зношеного технологічного обладнання і комунікацій. Розпочали із заміни кліткового устаткування, систем вентиляції, водопостачання, гноєвидалення. Завдяки проведенню цих робіт на діючих виробничих потужностях нам вдалося із року в рік збільшувати виробництво свинини, підвищувати середньодобові прирости на 10-12%, знизити затрати праці і кормів на центнер продукції.

Зараз в системі Української корпорації "Тваринпром" налічується 56 господарств.

За останні роки чисельність поголів'я свиней в корпорації зросла з 218 тисяч голів у 2000 році до 682 тисяч у 2009 році. За цей період виробництво свинини збільшилося з 19,5 тис. тонн до 81 тис. тонн, середньодобові прирости підвищилися зі 183 грамів до 474 грамів. Позитивних зрушень нам вдалося досягти завдяки інвестиціям, вкладеним у відродження свинарства, а також державній підтримці та нормалізації цін на свиней. За цей час повністю відновив роботу свинокомплекс

агрокомбінату “Калита”, успішно використовуються інвестиції в ЗАТ “Бахмутський аграрний союз” Донецької, “Агропромислова компанія” Запорізької, ТОВ “Агро-Овен” Дніпропетровської, ТОВ СПЗ “Золотоніський” Черкаської, ТОВ “Глобинський свинокомплекс” Полтавської областей, де зараз утримується від 22 до 82 тисяч свиней і виробляється за рік від 2,5 до 11,2 тисяч тонн свинини кожним.

В господарствах корпорації інтенсивно розвивається галузь свинарства. У загальних обсягах усіх сільгоспідприємств України частка поголів'я свиней корпорації в 2008 році складала 21%, а в обсягах реалізації м'яса свинини складала 26%. В них торік вироблено свинини в розрахунку на 1 голову свиней, наявних на початок року, по 157 кг проти 104 кг в порівнянні з сільськогосподарськими підприємствами України. Вважаємо, що інтенсивний шлях ведення галузі – це гарантоване прискорення вирішення проблеми наповнення ринку свининою.

Підприємства корпорації багато уваги приділяють питанням покращення годівлі тварин всіх статевих-вікових груп за рахунок використання повноцінних кормбіокормів. Більшість господарств мають власні кормопереробні цехи. За рахунок короткострокових кредитів під час збирання врожаю в господарствах створюються запаси фуражного зерна. Завдяки цьому уникають перебоїв у годівлі та досягають високої продуктивності свиней.

Уже зараз великотоварні підприємства стали основними постачальниками м'ясопереробним підприємствам. До того ж комплексами реалізується гібридне поголів'я здебільшого м'ясних кондицій, технологічне за живою масою. Воно користується великим попитом у м'ясопереробних підприємств. Наші свині є дуже хорошою сировиною для виготовлення м'ясних виробів вищого ґатунку.

Кожне наше підприємство має власний племзавод або племрепродуктор з розведення свиней великої білої породи, ландрас, дюрок української селекції полтавської та червоної білопоясої м'ясних порід. Племмолодняк користується зна-

чним попитом. Торік племгосподарства корпорації виростили і передали на товарні репродуктори 21 тисячу голів племінних свинок. Крім того, надали допомогу іншим господарствам і реалізували їм 6,1 тисяч голів племінних свинок і 1,9 тисяч кнурців.

Перспектива свинарства обнадійлива. Досвід роботи наших підприємств показує, що при вкладенні інвестицій кожен комплекс за 2-3 роки може досягти проектних показників не лише за чисельністю поголів'я, а й за продуктивністю тварин, валовим виробництвом свинини, затратами кормів і праці. А головне, як показала практика, він буде стабільно рентабельним. Прикладом цього можуть бути ТОВ "Глобинський свинокомплекс" Полтавської, ТОВ "Фрідом-Фарм Бекон" Херсонської, "Агро-Овен" Дніпропетровської, "Міг-Сервіс-Агро" Миколаївської області, "Агропромислова компанія", ВАТ "Племзавод "Степной", Запорізької областей. Ці підприємства мають внутрігосподарську інтеграцію. У них свої м'ясопереробні цехи, комбікормові заводи, торгівельна мережа. Це той шлях, яким повинні йти у найближчу перспективу великотоварні підприємства.

Ми постійно співпрацюємо з науково-дослідними інститутами. Маємо тісні зв'язки з Інститутом свинарства, Інститутом кормів, Харківським інститутом тваринництва, Миколаївським державним аграрним університетом.

Завдяки спільним зусиллям науки і практики розроблено і затверджено в установленому порядку Інструкцію з оцінки кнурів за якістю потомства в умовах спеціалізованих контрольно-випробувальних станцій. Цей документ можна назвати інструментом для удосконалення селекційних досягнень вчених і виробничників. У недалекому майбутньому у племзаводах повинні використовуватися основні кнури і свиноматки лише оцінені за якістю потомства. Це наше першочергове завдання.

Другим дуже важливим документом, плодом співпраці вчених і виробничників може бути "Програма розвитку сви-

нарства в Україні до 2020 року“. Такий документ потрібно розробити, затвердити в установленому порядку з тим, щоб надіслати в усі області для виконання і розроблення відповідних програм в регіонах. Цим документом потрібно визначити обсяги виробництва свинини у живій масі, збільшивши їх приблизно у 2 рази. Чисельність поголів'я свиней в Україні повинна досягти 15 млн голів.

Вченими разом зі спеціалістами корпорації “Тваринпром” розроблено Програму селекції з м'ясними генотипами свиней в Україні до 2012 року. Завдяки цьому посібнику розширюється ареал розведення свиней породи дюрок, ландрас, української, полтавської і червоної білопоясої м'ясних порід. Це дуже важливо для розв'язання м'ясної проблеми як в кількісному, так і якісному показнику.

Найяскравішим свідченням плідної роботи вчених і виробників є демонстрування досягнень селекції свиней на щорічних Міжнародних агропромислових виставках-ярмарках “Агро”. З кожним роком підвищується якість експонованих тварин. Більшість із них не поступаються тваринами зарубіжної селекції.

Нинішній рік для відродження галузі свинарства виявився сприятливим. Відновлено паритет цін на фуражне зерно і живих свиней. Свинина зі збиткової стала прибутковою. Завдяки цьому посилилась робота з відновлення зупинених ферм і комплексів, що дає можливість прискорити темпи нарощування чисельності поголів'я свиней і виробництва свинини.

Станом на 1 серпня 2009 року в усіх категоріях господарств налічувалося 7 млн 325,8 тисяч голів свиней, що на 498,1 тисячі більше, ніж було торік. У сільгосп підприємствах поголів'я свиней зросло на 456,1 тисячі голів, або на 16,9%.

На підприємствах корпорації “Тваринпром” темпи розвитку свинарства дещо вищі. Велика концентрація поголів'я свиней потребує суворого дотримання вимог санітарії і протиепізоотичних заходів. Кожен комплекс повинен мати власну схему вакцинації тварин, узгоджену з районною держав-

ною ветеринарною службою. Ці вимоги нерідко порушуються. Окремі свинарські господарства завозять із-за кордону і нові хвороби та схеми обробки тварин, що створює загрозу ветеринарному благополуччю. Тому вважаємо за необхідне в подальшому, при завозі зарубіжного поголів'я, мати об'єктивну інформацію і мати надійних партнерів із числа наших та зарубіжних фірм.

Найбільшим гарантом розвитку свинарства є стабільність закупівельних цін на живих свиней для забою. В поточному році вони склали від 17 до 19 грн за 1 кг живої ваги. За нинішніх умов навіть за ціни 16 грн свинина буде мати рентабельність 10%.

На формування цін впливає багато факторів. Контрабанда м'яса, ввезення його на умовах давальницької сировини для переробки, без сплати мита і податку на додану вартість, не можна вважати нормальним явищем. Від контрабандних операцій страждають вітчизняні виробники свинини, населення, яке споживає неякісні імпортного походження м'ясні продукти, а також Державний бюджет.

З цим явищем ми разом повинні боротися, бо державні установи, які призначені протистояти несанкціонованому ввезенню на Україну малоцінної м'ясної сировини, не виконують належним чином своїх функцій і цим самим сприяють процвітанню контрабанди.

Ми неодноразово зверталися до державних органів захистити вітчизняних виробників свинини. Певний час відчували підтримку, а стабільності не досягли.

Отже, в нинішніх умовах, щоб забезпечити зростання чисельності поголів'я свиней, обсяги виробництва свинини, потрібно домогтися гарантованої рентабельності не менше 30%. Для цього необхідно:

- створити річний запас концентрованих кормів з урожаю 2009 року;
- посилити боротьбу з контрабандою та обмежити імпорту свинини, а тим самим сприяти розвитку вітчизняного свинарства;

- на 2010 рік встановити бюджетні доплати на реалізованих на забій кондиційних свиней в розмірі 1 грн 80 коп. за 1 кг живої маси та зберегти умови підтримки селекції у свинарстві на рівні 2008 року;

- в Аграрному фонді і Державному резерві передбачити запаси фуражного зерна для наступної реалізації його свинокомплексам та іншим малоземельним великотоварним підприємствам.

Все це дозволить забезпечити населення м'ясом, зокрема високоякісною свининою вітчизняного виробництва.